

Skandinaviens Stjerne.

Organ for de Sidste-Dages Hellige.

Sandheden, Kundskaben, Dyden og Troen ere forenede.

Nr. 24.

Den 15de September 1893.

42de Jargang.

Aandens Udødelighed.

Af C. C. A. Christensen.

(Sluttet fra Side 359.)

For bedre at illustrere dette tænke man sig sat tilbage i sin første aandelige Prøvestand, og man vilde da se Aanderne i tusindvis tage Afsted med deres Benner og nærmeste Bekjendte, idet de staa i Begreb med at tiltræde deres jordiske Mission. Man kan forestille sig de mange gjensidige Løfter, Formaninger og Duffer, som ledsage de Vortdragende, men hverken Rejsetøj eller Penge medgives dem; selv Erindringen og de samlede Erfaringer maa lades tilbage, og kun usynlige Ledsgagere tillades det at følge dem og vaage over dem fra Buggen til Graven, for saa vidt de ikke her falde saa dybt, at disse deres beskyttende Engle ikke længere kunne udholde at ledsage dem. Man tænke sig En eller Anden iblandt dem spørge: Hvor skulle vi faa Klæder fra eller hvorledes finde Vejen tilbage fra hin formørkede, faldne Klode, hvorpaa vi nu skulle prøves, og hvor vi tillige skulle lære Noget, som vi ikke kunne lære her? Svaret vilde blive: Klæderne ere alle-

rede færdige, mit Barn, thi man venter Dit Komme, og hvad det angaar at finde Vejen tilbage, saa har Gud ordnet det saaledes, at de, som elste Retfærdighed og Sandhed, ville ogsaa finde disse himmelske Skatte der, skjøndt ofte imellem Synd og Ugudelighed, og det er for, at I skulle lære at kjende Godt og Ondt endnu bedre, at I blive sendte derned. Vi finde disse Kjendgjerninger under vore almindelige Samfundsforhold. Den Nyfødte har i længere Tid været ivente, og Klæderne ere færdige, og under Herrens Styrelse finde de ædleste Aander ved Evangeliet tilbage til Gud, medtagende de samlede Erfaringer, thi „salige ere de Døde, som dø i Herren herefter. Ja, Aanden siger, at de skulle hvile fra deres Arbejde, men deres Gjerninger følge med dem.“ (Mat. 14, 13.) Af denne Skildring kan man slutte sig til Aandens Modtagelse, naar den forlader det jordiske Tabernakel. Den er ivente, og Forberedelser ere gjorte for dens Komme til hin, vor næste

Tilbærelse efter Døden, ligesom der var gjort Forberedelser for at modtage os, da vi fra vor første Prøvestand som smaa Børn traadte ind i denne.

Mandens Tilbærelse som et personligt Væsen, uafhængigt af det jordiske Legeme, er saaledes bevist af den hellige Skrift og med gode Fornuftgrunde, og man kan derfor ikke tænke sig Noget, som kan have dødelige Virkninger paa et saadant Væsen. Der er vistnok i Bibelen talt om en anden Død for de mest Ugudelige af faldne Fornuftvæsener, men det er ikke blevet aabenbaret, hvori en saadan Død bestaar, og det kan derfor ikke udgrundes ved menneskelig Spekulation eller Granskning, efter som vore Begreber om Død kun ere grundede paa Legemets Opløsning, naar Anden forlader det; men hvorledes skal man kunne tænke sig, at Livet kan forlade Anden, saa at den maa dø eller opløses? — Hvad den Almægtige mener med Udtrykket „den anden Død,“ maa vi derfor lade henstaa ubesvaret, indtil han anser det rigtigt at forklare os det. Gud har lovet os evigt Liv ved sin Søn, vor Herre og Frelser, Jesus Kristus, formedelst Troen paa ham og Lydigheid mod hans Befalinger. Frelsens Plan indbefatter alle Mennesker, men vil, som allerede før bemærket, dog alligevel kun gavne dem i Forhold til deres Tro og Gjæringer. „En er Solens Glans, en anden Maanens Glans, en anden Stjernernes Glans; thi en Stjerne overgaar den anden i Klarheid, saaledes er ogsaa de Dødes Opstandelse.“ (1. Cor. 15, 41. 42.) Jesus siger: „I min Faders Hus ere mange Boliger; men dersom det ikke saa var, havde jeg sagt Eder det. Jeg gaar bort, at berede Eder Sted, og naar jeg er gaaet bort og faar beredt Eder Sted, kommer jeg igjen og vil tage Eder til

mig, at hvor jeg er, skulle ogsaa I være.“ (Joh. 14, 2. 3.)

Mange forskellige Meninger herske i Verden angaaende Mandens Tilstand efter Døden, men disse Meninger omstiftes ofte og have været underkastede Omstiftelser igjennem alle foregaaende Tidsaldre som en Folge af, at Menneskene ikke have staaet i Forbindelse med deres Fader i Himlen ved Aabenbarelse, men have været overladte til deres egne Gissninger, der ledte dem i mange forskellige fejlagtige Retninger. Den naturlige Bevidsthed hos Menneskene om et Liv efter Døden gjorde dog stedse Fordring paa Anerkjendelse, men som den Blinde, der føler sig frem i Mørket uden Haab om, at Dagens Lys vil gavne ham, saaledes havde Menneskene famlet i et aandeligt Mørke uden Haab om, at Himlens Lys, Aabenbarelse, vilde give dem Forstand paa deres aandelige Væsen, dets Oprindelse og dets Fremtid, „fra Ewigheid til Ewigheid.“

Mormons Bog, der har kastet ja meget Lys over mange vigtige Principer, henhørende til Frelsens Plan, har ogsaa i dette interessante Emne bragt os forøget Kundskab. Vi ville derfor anføre, hvad en af Amerikas gamle Profeter derom skriver til sin Søn:

„Nu, min Søn, her er noget mere, som jeg ønsker at sige Dig; thi jeg ser, at Dit Sind er uroligt med Hensyn til de Dødes Opstandelse. . . . Se, der er en Tid bestemt, da Alle skulle komme frem fra de Døde, og naar den Tid kommer, ved Ingen, men Gud kender Tiden, som er bestemt. Og nu, enten der skal være een Tid eller to Tider eller tre Tider, paa hvilke Menneskene skulle komme frem fra de Døde, er lige meget, thi Gud ved alle disse Ting; men det er tilstrækkeligt for mig at

vide, at det forholder sig saaledes, at der er en Tid bestemt, da Alle skulle opstaa fra de Døde. Det er nodvendigt, at der skal være en Tid mellem Døden og Opstandelsen, og jeg vil nu spørge: Hvad bliver der af Menneskenes Sjæle fra denne Dødens Tid til den beskaffede Tid for Opstandelsen? . . .

„Nu, angaaende Sjælens Tilstand mellem Døden og Opstandelsen. Se, det er blevet kundgjort for mig ved en Engel, at alle Menneskers Aander, saa snart de forlade dette dødelige Legeme, ja, alle Menneskers Aander, hvad enten de ere gode eller onde, blive bragte hjem til den Gud, som gav dem Livet, og da sker det, at deres Aander, som ere retfærdige, blive indførte til en lykkelig Tilstand, som kaldes Paradis, en Hvilens Tilstand, en Freds Tilstand, hvori de skulle hvile fra al deres Møje og fra al Bekymring og Sorg o. s. v. Og da skal det ske, at de Ugudeliges Aander, ja, de, der ere onde, skulle vorde udkastede i det hederste Mørke, hvor der skal være Graad, Jammer og Tænders Gnidsel, thi se, de have ingen Del i Herrens Aand, fordi de vælge onde Gjerninger hellere end gode, hvorfor Djævelens Aand foer ind i dem og tog Besiddelse af deres Hus, og dette formedelst deres egen Ugudelighed, efter som de ere tagne til Fange under Djævelens Vilje.

„Dette er de Ugudeliges Sjæles Tilstand; ja i Mørke og en skrækkelig, frygtelig Tilstand, forventende Guds Bredes heftige Fortornelse over sig. Saaledes forblive de i denne Tilstand, saa vel som de Retfærdige i Paradis, indtil Tiden for deres Opstandelse.“ (Almà 40, 1., 4.—7., 11.—14.)

I Bignelsen om den rige Mand og den fattige Lazarus siger Jesus om den Sidstnævnte, at „han blev henbaaren af Englene i Abrahams Skjød,“ og paa

Korset lovede han den bodfærdige Røver, som troede paa ham, „sandelig siger jeg Dig, i Dag skal Du være med mig i Paradis.“ Dette stemmer saaledes overens med det ovenanførte af Mormons Bog. Vi finde dog endnu yderligere Bekræftelse ved at læse Følgende: „Thi og Kristus led en Gang for vore Synder, den Retfærdige for de Uretfærdige, at han kunde føre os frem til Gud, han, som vel led Døden efter Rjødets, men blev levendegjort efter Aanden, i hvilken han og gif bort og prædikede for Aanderne, som vare i Forbaring, som fordom vare gjenstridige, der Guds Langmodighed ventede i Noahs Dage, der Arken byggedes, i hvilken saa, nemlig otte, Sjæle bleve frelst i Vandet.“ (1. Peter 3, 18.—20.)

Disse Aander, som, medens de vare i deres jordiske Legemer, havde været „gjenstridige, der Guds Langmodighed ventede“ paa dem i 120 Aar, havde saaledes i omtrent 2400 Aar været i Forbaring i et aandeligt Fængsel eller Fangenskab, men vare endnu, efter denne lange Tids Forløb, fremdeles Fornuftløse, som kunde modtage Undervisning, uden hvilket det vilde være taabeligt at tale om, at Jesus „prædikede“ for dem. Peter skriver endvidere i det næste Kapitel om det samme Emne Følgende: „Thi derfor er Evangelium forkyndt for de Døde, at de vel skulle dømmes for Mennesker i Rjødets, men leve for Gud i Aanden.“ (1. Peter 4, 6.) Jesus siger: „Sandelig, sandelig siger jeg Eder: den Time kommer, ja er nu, da de Døde skulle høre Guds Sønns Røst, og de, som den høre, skulle leve; thi ligesom Faderen har Livet i sig selv, saaledes har han og givet Sønnen at have Livet i sig selv, og har givet ham Magt, ogsaa at holde Dom, efterdi han er Menneskens Søn. Forundrer Eder ikke herover; thi den

Time kommer, paa hvilken alle de i Gravene skulle høre hans Røst, og de skulle gaa frem, de, som have gjort Godt, til Livsens Opstandelse; men de, som have gjort Ondt, til Dommens Opstandelse." (Joh. 5, 25.—29.) Derfor siger Paulus: „Han opfoer til det Høje, bortførte Fanger og gav Menneskene Gaver." (Eph. 4, 8.)

Dette herlige Princip er noget af det Skjønneste, som Gud har aabenbaret til Menneskene, baade i ældre og nyere Tider, og skjøndt vi finde de anførte Skriftsteder i alle Bibler, saa har dog den saakaldte orthodoxe Kristenhed siden eller ingen Forstand paa deres simple, men overordenlig vigtige Mening. Man har saa længe indbildt sig, eller ladet sig indbilde, at Dødsdagen var Domsdagen for hvert enkelt Menneske; at der kun var een Himmel og eet Helvede, og at Menneskene efter Døden straks vare evindeligt hjemfaldne enten til det ene eller til det andet af disse to Steder; at Sjælen var et formløst, umaterielt Væsen, uden nogen som helst Lighed med det, den en Gang var her paa Jorden, og deres indbildte Himmel var omtrent af samme Bestaffenhed, idet Sjælene, som efter deres Mening ere uden Form, Substans eller Udseende, efter Døden skulde svæve om i en umateriel Himmel, hvor Gud havde sin Trone, som dog ikke bestod af Noget, der i mindste Maade lignede faste Bestanddele, og der skulde disse umaterielle, formløse Væsener synge og spille paa Harper eller svinge Palmegrene i al Ewigheid.

Det jeteriske Helvede synes lidt mere naturligt, idet en brændende Sø af Ild og Svovl har nogen Lighed med en Vulkan efter en storartet Maalestof; men den blotte Tanke om, at Størstedelen af Menneskenes Sjæle skulde finde sit evige Opholdssted der,

bringer det sølsomme Menneske til at ghyse og Fornuften til at binde for Sjælene. Det har derfor været en af de største Anstødsstene for tænkende Mennesker og Menneskebenner og den Jordbund, hvori Gudsfor nægtelse har fundet sin væsentligste Næring. Disse urimelige Begreber om Livet efter Døden og om Himlen og Helvede ere baade ubibelske og ufornuftige og derfor usjande.

Naar Mennesket dør, bliver det, ligesom ved sin Indtrædelse eller Fødsel i denne Verden, modtaget af dem, som hinsides Svoret vente paa det i Døds-timen. De Gode blive ligesom Lazarus førte til et lykkeligt Sted eller Paradis, de Onde ville, ligesom den rige Mand, befinde sig i Pine, men ikke i nogen Sø med brændende Svovl. Manderne ville dog være sig deres forrige, her i Livet udførte Handlinger fuldkommen bevidste, thi der er skrevet, at „deres Gjæringer skulle følge med dem," og „salige ere de Døde, som dø i Herren." Naar de Ugudelige ere henviste til et Forvaringssted, ligesom de Mander, der vare gjenstridige i Noahs Dage, og med en frygtelig Bevidsthed om deres Synd og Gjenstridighed, vil dette være Helvede nok, i jær under den pinlige Uvisshed om deres endelige Skæbne, som venter dem senere, naar de skulle modtage deres Dom. Der er en første Opstandelse, og der er tillige en anden Opstandelse, men der er et Tidsrum af et Tusinde Aar imellem. „Salig og hellig er den, som har Del i den første Opstandelse . . . Men de andre Døde bleve ikke levende igjen, indtil de Tusinde Aar fuldendtes."

De, som ere gjenstridige nu, ville sandsynligvis, ligesom de Gjenstridige i Noahs Dage, komme til at vente længe, inden de atter saa Noget at høre om Frelsens Plan, eller før Evangeliet's Forkyndelse vil tænde Haabets Fakkell

i deres mørke Opholdssted, hvor der er Graad og Lænders Gnidsel.

Der er dog et umaadeligt stort Antal Mander, som aldrig i deres jordiske Prøvestand have hørt Evangeliet og derfor ikke kunne dømmes som gjensstridige. Baade de oplyste og uoplyste Hædninger i de forskjellige Tidsaldre ere jaaledes hendøde i Uvidenhed om Guds aabenbarede Vilje, og dog er det historisk bevisligt, at der selv blandt dem levede mange ædle Karakterer, ikke at tale om de utallige Børn, som ere døde, og som ifølge den jekkerist-orthodokse Tro Alle skulde til dette frygtelige Helvede uden det mindste Haab om nogenfinde at faa Ende paa deres Kvaler. Den almægtige Gud, som er vor Fader, der bor i Himlen, er dog, lykkeligvis for os, af en ganske anden Karakter. Han er retfærdig, vis, god og barmhjertig, og han har derfor Omfjorg for alle sine Børn og interesserer sig for dem under alle Forhold og Omstændigheder. Derfor sagde Jesus: „Naar jeg bliver ophøjet, vil jeg drage Alle til mig.“ Derfor trøstede han den bodsfærdige Røver paa Korset, og derfor gif han og „prædikede for Manderne, som vare i Forvaring,“ som, skjøndt dønte eller ansete som fortabte af Mennesker i Rjødets, dog skulde leve for Gud eller opnaa Frelse ved Evangeliet i Manderne's Verden. „Hvad monne de ellers gjøre, som døbes for de Døde, derjom de Døde aldeles ikke oprejsses?“ (1. Cor. 15, 29.)

Mange ville sandsynligvis forbauses over de Resultater, som vi ere komne til ved vore meget indstrænkede Underjøgelsler angaaende dette vigtige og interessante Emne, men denne Forbauelse vil snart forandres til usigelig Glæde ved at komme til den faste Overbevisning om, at disse skjønne Principer i Saliggjorelsens store Værk ere evige og naturlige Sandheder, og ligesom den Blinde, der faar sit Syn, først vil forbauses, men siden frydes ved Synet af det, som før forekom ham aldeles usatteligt, jaaledes vil den ærlige, fordomsfrie Sandhedsjøger fryde sig ved at komme til Kundskab om, hvad og hvem han er, ved at lære, at Gud er hans Fader, og at alle Mennesker ere den Højestes Sønner og Døtre; at dette Forhold mellem Gud og os er evigt, og at vi ere og altid ville være individuelle Fornuftvæsener, enten vi ere i denne eller en hvilken som helst anden Sfære — i dette Liv eller det tilkomnende; at Manden eller Sjælen er et udødeligt, uopløseligt, evigt Væsen, som har baade Form, Udseende og Evner saa vel som Tilbøjeligheder og Nydelser og derfor er i Stand til at føle, tro, elske, sørge eller glæde sig, efterjom den stilles i forskjellige Omstændigheder og Omgivelser, enten den er i det jordiske Legeme eller udenfor det, kort sagt ved at faa det rette Begreb om

Mandens Udødelighed.

Tankeprog. Den Kjærlighed, som aldrig giver sig tilkjende, kan være baade ædel og dyb, men den er ikke af nogen praktisk Værdi.

— Det vilde være bedrøveligt, om vi skulde blive saa optagne af at opsjøge det fortabte Faar, at vi skulde forglemme Lammene. — Spurgeon.

— Den ædleste Gave, en Person kan skjænke Efterverdenen, er en god Karakter.

Den 15de September 1893.

Til de Hellige.

Det er meget nødvendigt, at vi fra Tid til anden blive paamindede om de Pligter, der paahvile os — Medlemmerne i Kirken saa vel som dem, der bære en Grad af Præstedømmet.

I sidste Nummer af „Stjernen“ henvendte vi os med nogle Paamindelser til Missionærerne, og vi ere forvissede om, at de med Glæde og den største Beredvillighed ville rette sig efter dem. Det er i Dag vor Hensigt at sige nogle Ord til de Hellige i disse Lande: Herren fordrer, at ogsaa I skulle anstrænge Eder for at fremme Guds Værk, som han har gjengivet til Jorden i denne vor Tid. Kan Nogen, som ikke selv har prøvet det, tilfulde forestille sig, hvilke Opofrelser og Selvfornægtelser den lægger for Dagen, som forlader Hustru, Børn, Hjem og Venner — Alt, hvad der bidrager til at gjøre hans Liv i Zion saa behageligt — for at gaa ud til en kold og utaknemmelig Verden og forkynde Jesu Evangelium? Nej! Man kan maaste danne sig et svagt Begreb derom, men hvor stor en Forsagelse det i Birkeligheden er, kan Ingen forstaa uden selv at prøve det.

Det er kun ved Herrens Bistand og ved den Helligaands opmuntrende Indflydelse, at Missionærerne ere i Stand til at udføre det, som de blive kaldte til, og enhver nok saa liden Hjælp, som rækkes dem, er velfortjent. De, som hde Herrens Tjenere nogen som helst Bistand og Hjælp, ville aldeles ikke tabe Noget derved, men det vil tværtimod blive dem til stor Velsignelse. Herren siger i en Aabenbaring til Profeten Joseph Smith og seks Eldster desangaaende: „Hvo, som modtager Eder, hos ham vil jeg ogsaa være . . . Hvo, som annammer Eder, annammer mig, og de Samme ville give Eder Føde, Klæder og Penge; og den, som giver Eder Føde eller Klæder eller Penge, skal ingenlunde miste sin Løn, og den, der ikke gjør det, er ikke min Discipel. Hveraa skulle I kjende mine Disciple.“ (Ardømmens og Pagtens Bog 4de Stykke, 15de og 16de Vers.) Ogsaa siger han: „Hvad I have gjort mod een af disse mine mindste Brødre, have I gjort mod mig.“ (Matt. 25, 40.)

Kjære Søskende, naar derfor Missionærerne komme til Eders Hjem — maaste en sen Vinteraften — forfrosne, hungrige, trætte og modsaldne, gjør da, hvad Godt I kunne, for dem, og Gud vil velsigne Eder derfor.

Der er ogsaa andre Maader, hvorpaa de Hellige kunne bistaa Missionærerne, jaasom ved at hjælpe dem til at faa Steder, hvor de kunne afholde Forsamlinger, ved at hjælpe dem at synge i disse og i deres stille Sind bede for dem, medens de tale. „En Retfærdigs Bøn formaar Meget, naar den er alvorlig.“ Vi kunne af egen Erfaring bære vort Vidnesbyrd om, at vi mange Gange have sølt Kraft og Styrke formedelt de Bønner, som oprigtige Søskende have opsendt til Gud for os, medens vi have talt til Fremmede om Evangeliet.

Herrens Hensigt med at sende sine Tjenere ud i Verden er at prøve denne, medens den paa samme Tid bliver advaret for de Straffedomme, som følge Forskælfelsen af Evangeliets Principer. Derfor siger Herren i den forud citerede Aaben-

baring: „Ve, siger jeg atter, det Hus, den By eller Stad, som forkaster Eder, eller Eders Ord, eller Vidnesbyrd om mig.“

Sluttelig ville vi henlede de Helliges Opmærksomhed paa Nødvendigheden af at samle deres Slægtregistre. De kunne meget lettere og med mere Paalidelighed selv forskaffe sig dem end stole paa, at Andre ville gjøre det for dem. Netop nu er Tiden til dette Arbejde, og de, som ikke udføre disse Pligter, medens Lejligheden gives dem, ville maaste en Gang i Tiden, naar de ere samlede hjem til Zion, bebrejde sig selv deres Ligegyldighed og Forsømmelse.

Nogle kunne maaste sige: Vi have kun Navnene paa faa af vore Afdøde, og det ser ud, som om det var umuligt at faa Oplysning om Flere. Til Saa-danne ville vi sige: Begynd med at nedskrive de Navne o. s. v. paa Eders afdøde Slægtninge og Venner, som I ere eller kunne komme i Besiddelse af, og Herren vil maaste aabne en Udvej for Eder, saa at I kunne opnaa bedre Resultater, end I for Nærværende forvente.

Maa Evangeliets Mand være rigeligt udghdt over Enhver, som adlyder dets Love; maa vi Alle stræbe fremad mod det herlige Maal, vi tragte efter, og maa vi trofast tjene den Herre, som altid er saa god imod os!

Afslutning og Beskikkelse.

Ældste C. J. Christensen løses fra at arbejde i Christiania Konference og beskikkes til at arbejde i Kjøbenhavns Konference.

C. A. Carlquist,

Præsident over den skandinaviske Mission.

Ældste Pehr Bjørklunds Død.

Det er atter vor sørgelige Pligt gjennem „Stjernen“s Spalter at meddele de Hellige, at en af Evangeliets Forkjæmpere har maattet slutte sin Virksomhed i denne Verden for, iført Præstedømmets Harnisk, at fortsætte sit store Arbejde i Aandernes vidtstrakte Boliger. Denne Gang er det Ældste Pehr Bjørklund.

Ældste Bjørklund var født i Dnnestad, Sverig, den 30te Januar 1833; han annammede Evangeliet og blev døbt i Ujungby den 7de Juli 1879, emigrerede til Utah den 5te Juli 1880 og har siden sin Ankomst dertil været bosat i Provo, hvor han boede, da han blev kaldet til at gaa paa Mission til sit Fødeland; han forlod sin aldrende Hustru og sine Born og tiltraadte sin Rejse, lidet anende, at han saa dem for sidste Gang i dette Liv. Han ankom til Kjøbenhavn den 12te December 1891 og blev kaldet til at arbejde i Slaane Konference, hvor han siden har arbejdet, i længere Tid i Kristiansstads Gren og senere i Helsingborgs Gren; han har i den Tid vundet sine Søskendes fuldstændige Fortrolighed og mange Venner for den Sag, han repræsenterede. Han var en ældre Mand, noget over

60 Aar, men desuagtet meget raft og ihærdig og fandt ingen Noje for svar, naar Lejlighed gaves for ham til at bære Vidnesbyrd om Evangeliiets Sandhed.

Broder Bjørklund havde i Forening med Ældste Ludvig Hansen været ude paa Landet og holdt Forjamling den 20de August. Efter Forjamlingens Slutning klagede han over, at han ikke var saa raft som sædvanlig, hvorfor de Begge udsatte Tilbagereisen til Helsingborg til den 23de. Broder Bjørklund blev efter Hjemkomsten sbage, og da han i flere Aar havde lidt af Brok, hvilket foraarsagede Smerterne, besluttede han at søge Læge, og efter dennes Raad kom han paa Hospitalet den 26de. Da Broder Hansen den følgende Dag vilde besøge sin syge Medarbejder, blev det ham nægtet, og man meddelte ham, at Broder Bjørklund havde undergaaet en Operation og var for svag til at modtage Besøg den Dag. Da Broder Hansen ikke havde mindste Anelse om, at der skulde blive Tale om en Operation, kunne vi bedre tænke os end forsøge paa at beskrive hans Overraskelse ved at høre dette; men den blev endnu større, da han tibligt næste Morgen den 28de August atter vilde besøge sin syge Broder og fandt, at denne var død nogle saa Timer før hans Ankomst. Helt bestyrtet over den aldeles uventede, sørgelige Nyhed skyndte han sig at meddele den til sin Konferencepræsident, og denne meddelte den straks til Hovedkontoret.

Efter først at have sendt Telegram til Præsident A. S. Lund i Liverpool afrejste Præsident C. A. Carlquist, ledsaget af Ældste Adam Petersen af Kjøbenhavns Konference, til Helsingborg og begyndte straks at træffe Forberedelser til Begravelsen. Broder Bjørklund blev iført sin præstelige Dragt og lagt i en rummelig, snuuk Kiste; et af de bedst beliggende Gravsteder paa den nye Kirkegaard blev kjøbt, og den 1ste September Kl. 10 om Formiddagen samlede de Hellige ved Graven. Nærværende vare Missionspræsident C. A. Carlquist, Ældste Adam Petersen fra Kjøbenhavns Konference, P. T. Rundquist, Præsident over Skaane Konference, samt Ældste Ludvig Hansen, Levi Persson, Geo. W. Johnson, Nels Manson, A. G. Bolander, Nils Sandberg, de Hellige i Helsingborg og nogle Venner. Præsident Carlquist holdt en kort Tale og formanede blandt Andet de Hellige til ikke at glemme Graven, men pryde den med en Krands eller Blomst en Gang imellem, hvorefter Præsident Rundquist indbød Graven som et Hvilested for Broder Bjørklunds jordiske Legeme indtil den første Opstandelses Morgen. Alt var tyst og stille, og Alle forlode Graven med beroligede Følelser og dyb Taknemmelighed mod Herren, som gav dem Styrke og Kraft til at udføre en saa sørgelig Pligt.

Maatte Gud, Naadens og Trøstens Gud, velsigne den aldrende Hustru, hvem det ikke forundtes at modtage sin Mand's sidste Ord og at skue hans livløse Legeme; maatte hun være trofast indtil Enden og paa Opstandelsens skønne Dag atter forenes med den Mand, hun elskede her i Verden.

Lufsten som Livskilde.

(Sluttet.)

Taaqe.

Enhver ved, at man i koldt Vejr kan se sin Vand som en lille, kogle-dannet Sky, der med sin hvidlige, plumrede Farve let adstilles fra den omgivende Luft.

Det er ogsaa vel bekendt, at naar man en kold Vinterdag lukker et Vindu op i et ophedet Værelse, en Balsal, Forsamlingsaal eller sligt, trænger der en tung og tæt Sky ind, selv om Luften er ren og klar uden for.

Disse to simple Kjendsgjerninger lære os, hvorledes Taaqe bliver til: En varm og fugtig Luft støder sammen med en koldere. I det de blandes, afkjøles den varme Luft saa meget, at den ikke mere kan bære sin Fugtighedsbyrde i Dampform. Saa fortættes Dampen og danner en Uendelighed af smaa, fine Vandblærer. Det er Taaagen.

Naar Østenvinden i nogen Tid har jendt sin Frost over os, stivnet Jorden, dannet Is paa Vandet og gjen-nemtrængt Alt med Kulde, hænder det undertiden, at Vejret pludselig slaar over til Lø. Det er Vinden, der er sprunget over i Vest og bringer os Atlanterhavets varme, fugtige Luft. Den stryger hen over den frozne Jord og blander sig med Østens Kulde. Her-ved afkjøles den, naaer sit Dugpunkt, Dampen fortættes, og det bliver Taaqe.

Hvem har ikke set Søer, Mojer og Eng dampe en Sommeraften med klar Himmel efter en varm Dag. Det er ogsaa Taaqe. Tæt, lys og glat ligger den over Engen som Vandspejlet over en Sø. Stryger et Windpust hen over den, rulles den ud i lange Slør, bøl-gende Gevandter og fantastiske Skikkelser, der svæve hen over den bløde Flade. Det er Elverpigerne, der danse, siger

gammel Folketro. Og denne Taaqe kan dannes Nften efter Nften og holde sig hele Natten. Morgensolen jager „Elverpigerne“ paa Flugt.

Den bliver til paa følgende Maade:

Baade Vand og Jord ere om Dagen blevne stærkt opvarmede af Solstraa-lerne. Men nu gaar Solen ned, Vand og Vand udstraaale deres Varme uden at saa Erstatning. Jorden med sine mange Ujævnheder og sin høje Plante-vækst afgiver mere Varme og afkjøles derfor hurtigere end det glatte Vand og den jævne, fugtige Eng, hvorfra Jorddampningen er saa stærk, at det laveste Luftlag kommer nær sit Dug-punkt. Luften over Vand og Eng paa den ene og Vand paa den anden Side er altsaa forskjellig baade med Hensyn til Fugtighed og til Afkjøling. Og denne Forskjel afføder et Windpust, saa svagt, at man neppe mærker det, om-trent som naar Døren aabnes mellem to ulige opvarmede Stuer, men dog stærkt nok til at føre den kolde Luft hen over Vandet. Derved afkjøles den dampunge Luft, kommer under sit Dug-punkt, og der dannes Taaqe.

Overalt paa Jorden er der Fugtig-hed i Luften, overalt kan denne blive afkjølet — overalt er der altsaa Mulig-hed for Taagebannelse. Men den er langt fra lige hyppig i alle Egne. De varme Lande have mindst Taaqe, fordi Afkjølingen der sjældent er stærk nok til at bringe Luften ned til Dugpunktet. I de middelvarme Lande, hvor kolde Vinde hyppig blæse, afkjøles Luften tidt nok til Dugpunktet, og i Polarlandene endelig, hvor Temperaturforskjellen mellem Dag og Nat, Sommer og Vinter og mellem Luft og Vand er saa uhyre stor, kan Taaagen holde sig Uger igjen-

uem. Og saa tæt og langvarig, som den er, strækker den Sømanden langt mere end Storm og Isbjerg — den gjør ham hjælpeløs — den blinder ham.

I London og andre store Fabrikbyer ved Flod eller Hav blander Taagen sig med Røg og Sod fra Hundredtusinder af rygende Skorstene. Vaade Røg og Sod opfuge begjærlig Fugtigheden, og denne vaade, skidne, klæbrige Mæsse fylder Luften, saa Gasblæsfene blive uhyrlige, og Folk løbe Panden mod hverandre, styrte over Trappetrin eller falde i Vandet. I en jaadan ægte londonsk Taage aner Ingen, hvor han er; han gaar som med Bind for Øjnene, og kommer han 10 Skridt bort fra sin egen Gadedør, kan han ikke finde den igjen. Den mest Skarpsynede er lige saa hjælpeløs som den Blinde, al udbørs Travlhed standser, den slittige Arbejder maa stikke Hænderne i Lommen ligesom Dagdriveren. Og saa overtrækker denne gule, sodede Taage Alt, gammelt og nyt, kjont og grimt, med sit vaade, slimede Snavs: Paladsets Marmor og Porfyr og Kongens forvitrede Mursten, Nelden og Rosen, Refsebaen og Mælkebøtten — Altsammen giver det smudsigte Hænder, naar man rører ved det.

Gaar man saa op i et Taarn, paa en Bakke eller et andet Sted, der rager op over Taagen, ser det ud, som der var bredt et jordslaaet Diglagen over det Hele — over Huse og Menneſter, Travlhed, Sorg, Glæde, Haab og Skuffelse. Der er ganske stille. Man kunde tro, Byen var sunket ned i en Kirkegaard. Hist og her rækker en Skorsten, et Taarn, et Spir eller Gavlen af et Hus op over Taagen. Det er Gravsten og Monumenter paa denne Kirkegaard.

En Taage, der er godt kjendt i Bestjylland, er Havguſen. Vester-

havets Vand er forholdsvis varmt og fordamper stærkt. Blæser der en varm Vind hen over det, kan den optage Fordampningen, men slaar Vinden saa over fra varmt til kold, fortættes Dampen til den Taage, der kaldes Havguſ. Den kan holde sig længe, men føres den ind over det af Solen opvarmede Vand, vil den lidt efter lidt jprede sig og opløses til Damp.

En anden, ikke mindre kjendt Taage er den, der danner sig over Havet, naar det falder ind med stærk Kulde og stille Vej. Vandets Varme er her betydelig højere end Luftens, saa at de Dampene, der opstige fra det, straks fortættes. Forunderligt nok er det i denne Kulde at se Havet dampe som lunkent Vand i almindelig Stuevarme. Jo større Forskjellen er mellem Luftens og Vandets Temperatur, des tættere bliver ogsaa Taagen.

Skyer, Regn, Sne og Hagl.

Dug og Taage dannes ved Jorden. Men naar Dampen fortættes i de koldere, højere Luftlag, bliver den slynlig i en anden Form: som Skyer. Vaade disse og Taagen ere fortættede Vanddampene, de forskjellige Navne afhænge af, i hvilket Luftlag Fortætningen finder Sted. Saaledes bliver da Skyen en højt svævende Taage og Taagen en paa Jorden hvilende Sky.

Hvorledes opstaar nu en Sky?

Overtalt, hvor de lave Luftlag blive stærkt opvarmede, fremkommer der en opadstigende Luftstrøm paa samme Maade, som vi se det over et Baal eller en tændt Lampe. Naar denne Strøm kommer op i højere, mindre tætte og langt koldere Luftlag, vil den udvides, fordi den nu er under et svagere Tryk. At den udvider sig, vil sige, at dens Dele fjærnes fra hverandre. Dette er et Arbejde, og den

Kraft, der leverer det, er en Del af Luftstrømmens egen Varme. I det denne omsættes til Arbejde, gaar den tabt for Luften som Varme paa samme Maade, som vi saa med den bundne Varme ved Fordampningen. Her ved og ved Berøringen med de kolde Omgivelser afkjøles Luftstrømmen, og kommer den ned til sit Dugpunkt, dannes Skyen. Hvis nu dette Forhold udviklede sig uhindret, vilde Afkjølingen, og med den altsaa Skydannelsen, blive overordentlig voldsom. Men der er en anden Kraft, som virker i modsat Retning. Det er den bundne Varme, der frigjøres ved Dampens Fortætning og altsaa virker opvarmende. Men fuld Erstatning giver den ikke. Resultatet bliver saaledes Afkjøling.

Men Skyen kan ogsaa dannes paa anden Maade.

Den Vind, der blæser ved Jordens Overflade, drager nemlig ej al Tid samme Vej som den, der blæser højere oppe. Luften kan bevæge sig i vandrette Lag, der hver gaar i sin Retning. Det kan endog hændes, at to Lag, der ligge umiddelbart over hinanden, bevæge sig i stik modsatte Retninger. En Sagtagelse af Skyernes Drift vil overbevise os herom. Hænder det nu, at Luftmasser af forskellig Varmegrad blandes sammen, kan Skyen dannes. Dette vil saaledes ske, naar en varm, fugtig Luft blandes med en kold. Kommer paa den anden Side en Sky ind i varm, tør Luft, opløses den til Damp og forsvinder.

En opadstigende Sky vokser, jo højere den naaer, en synkende svinder ind, fordi den i første Fald kommer i foldere, i andet Fald i varmere Luft. Foregaar Skydannelsen højt oppe, hvor Luften er meget kold, fryse Vanddelene under Fortætningen, og Skyen kommer da til at bestaa af Isnaale.

Men hvorledes er det muligt, at en Sky kan svæve i Luften? Baade Vandblærer og Isnaale ere jo tungere end den; man skulde altsaa tro, Skyen maatte følge Tyngdens Love og synke nedad. Men det maa betænkes, at baade Vandblærer og Isnaale have en i Forhold til deres Tyngde meget stor Overflade, hvorved Luften kommer til at hve betydelig Modstand mod deres Fald. Dertil kommer, at dette direkte modvirkes af den opstigende Luftstrom, Skyerne i de fleste Tilfælde skyldes deres Tilværelse.

Regn, Sne og Hagl ere et videre Stadium i den ved Afkjøling fremkaldte Fortætning af Skyens smaa Vanddele. De løbe sammen og danne efter Omstændighederne Draaber eller Iskrystaller. Og idet den kolde Draabe eller Krystal synker ned gennem de lavere liggende, varmere Luftlag, afkjøler den disse, deres Vanddampene fortættes, Laageblæruerne briste, Draabe slutter sig til Draabe, og Regnen, der forlod Skyen som en fin Støvregn, kan blive en skyllende Plaskregn med Straaler som Snore, inden den naaer Jorden.

Det er ikke Skyen alene, men hele Atmosfæren, der regner.

Naar Vandet af en eller anden Grund bliver afkjølet til Frysepunktet, kan det i Almindelighed ikke bevare sin flydende Tilstand, men forvandles til Is.

I Luften dannes Isen ogsaa, naar Fortætningen af Vanddampene foregaar ved en Temperatur under Nul Grader. Den naaer Jorden som Sne eller Hagl, alt efter de Omstændigheder, hvorunder den bliver til, og efter Bestaffenheden af de Luftlag, den i sit Fald maa passere.

De fine, hvide Skyer, der om Sommeren svæve højt oppe i Luften, bestaa af Isnaale eller fin Sne. Snefnuggene dannes i Luftlag, der ere

Jorden langt nærmere. Vette og fjeragtige, som de ere, svæve de langsomt nedad, stiftende Retning og Faldlinje for hvert Vindpust, der møder dem.

Et Snefnug, der dannes i rolig Luft, har en regelmæssig smuk Bygning. Det bestaar af fine Fænaale, ordnede og grupperede til en seksstraalet Stjerne. Hver Straale er frynset med Rækker af smaa Iskrystaller, der give den Udseende som en Fjer. Og saa er der, hvor sammensat og forskjellig Snuggets Bygning end ellers kan være, altid samme Rum mellem Straalerne — en Vinkel paa 60 Grader.

Man siger, Sneen er hvid. Egentlig er dette ikke rigtigt.

Undersøger man et enkelt Snug for sigtig, viser det sig, at hver af dets utallige smaa Krystaller er gennemsigtig og farveløs som et Glasprisme paa en Visekrone, men ligesom det i Stand til at bryde Lyset i en Mængde Farver: rødt, gult, violet o. s. v. Det er Sammensmeltningen af alle dem, der danner den hvide Farve.

Naar Luften er meget kold, falder Sneen i ganske smaa Snug, næsten som et hvidt Pulver. De store Snug dannes, naar Temperaturen er nær Frysepunktet. Deraf Benævnelserne Frostfne og Løsne.

Sneens Mytne er vel bekendt. Den er en slet Barmeleder. Derfor hindrer den Jord og Planter i at afgive deres Barme, og Frostens stænger den ude fra dem. Under et Sneedække paa saa Tommers Tykkelse holder Vintersæden sig frisk og grøn, og Mulden bevarer sin Blødhed, paa samme Tid som Jorden saa Skridt derfra, hvor Vinden har søget Sneen bort, kan være frozsen i en Fods Dybde.

Hagl er Sne- eller Iskrystaller, der falde ned fra Stjerne. Sædvanlig ere Haglkornene smaa, hvide, afrundede og dannede af flere Lag. Undertiden antage de Krystallformer med skarpe Kanter og glatte Flader. De kunne naa en Størrelse som Hønseæg, og naar de under deres Fald støde mod hverandre, kunne de fryse sammen til store uregelmæssige Isklumper.

Man ved ikke med Sikkerhed, hvorledes de opstaa, men det antages almindelig, de fremkømmes ved en stærk Luftstrøm, der med stor Voldsomhed driver en damprig Atmosfære til Vejrs.

Et stærkt Haglvejr's Virkninger kjendes af dets Spor: Saarede Menneker og Dyr, ødelagte Sædemarker, forpiskede Støve med knækkede Grene, og sønderslaaede Tage. — Stubenterf. Smaastr.

Notits.

De af vore Abonnenter, som mulig maatte mangle enkelte Numre af „Skandinaviens Stjerne“, 42de Aargang, kunne erholde disse paa „Stjernen“'s Kontor ved straks at rekvirere.

Ligeledes kunne fuldstændige Eksemplarer af „Stjernen“'s 41de og 42de Aargang, indbundne eller uindbundne, erholdes samme Sted.

Indhold.

Aandens Udødelighed	369	Afløsning og Bestikkelse	375
Tankeprog	373	Ældste Bøhr Bjørklunds Død	375
Red. Ann.		Luften som Livskilde	377
Til de Hellige	374	Notits	380

Kjøbenhavn.

Udgivet og forlagt af C. A. Carlquist, Sanft Pauls Gade 14, 1ste Sal.

Trykt hos F. E. Bording (B. Peterfen).